

N:o 130.

Af herr J. Eklund, om ändrad fördelning af bränvinsförsäljningsmedlen.

Vid nästlidna års riksdag väckte jag en motion, n:o 151, om förändring i 22 § i Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 29 maj 1885, i syfte att större andelar af vinsten och försäljningsafgifterna skulle komma landtkommunerna och landstingen till godo.

Denna motion blef då af bevillningsutskottet afstyrkt, som hufvudsakligen af det skäl, »att en betydlig reform i afseende härå genomfördes endast för några få år sedan genom 1885 års lagstiftning, samt någon på officiella uppgifter grundad erfarenhet ännu ej kunnat vinnas angående de belopp, som under de senaste åren tillfallit städerna och landsbygds-kommunerna af nämnda medel, ansett en ytterligare förändring i det af motionären uppgifna hänseendet ännu ej lämpligen böra ega rum». Men då vi nu vid vår ankomst till riksdagen mötas af statistiska uppgifter rörande dels kommunernas fattigvård och finanser för år 1887, dels ock angående bränvins tillverkning och försäljning för tillverkningsåren 1886—1887 och 1887—1888, afgifven af finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, som hvar för sig innehålla ytterst värdefulla upplysningar i bemälda hänseenden, hvilka, enligt mitt förmenande, än ytterligare bekräfta befogenheten af mina i förenämnda motion gjorda beräkningar och uttalanden, så tvekar jag icke att härmed förnya mina deri gjorda påståenden och yrkanden, till hvilka jag vågar hänvisa.

Såsom ytterligare stöd för befogenheten af mina framställningar må det tillåtas mig anföra, att under det utskänkings- och minuterings- afgifterna, som tillfölo landsbygdskommunerna, uppgingo till endast 2,3 %, tillkom det deremot stadskommunerna 11 % och rikets 8 köpingar icke mindre än 23,3 % af relativa beloppen. Beträffande fattigvårdstungan, ställer den sig så, att af relativa beloppen af kommunernas utgifter 1887 tynger den landskommunerna med 22,8 %, men stadskommunerna med endast 9,7 %. Rörande landstingens finanser tillåter jag mig blott erinra, att desamma laborera med en skuldbörda af 3,646,204 kronor.

Ett annat missförhållande, som icke är mindre anmärkningsvärdt, må äfven i sammanhang härmed framhållas. Bolagsstyrelserna i vissa respektive samhällen, som idka bränvinshandel för det allmännas räkning, gå dervid, synes mig, till väga på ett ganska egendomligt sätt. Undersöker man Sveriges officiella statistik rörande bränvins tillverkning och försäljning för åren 1886—1887 och 1887—1888, så finner man, att t. ex. i Malmköping har bolaget under förstnämnda försäljningsår tillgodogjort sig i löner, arfvoden, hyror och öfriga omkostnader det ganska ansevärd beloppet af 22,019 kronor 74 öre, men som försäljningsavgift lemnat endast 6,000 kronor. Ett liknade förhållande har äfven egt rum med Laholm, Lysekil, Nybro, Trosa m. fl. Det vill synas så, som att administrationskostnaderna i de minsta stads- och köpingssamhällena ställer sig dyrast. Att detta kan vara med sanna förhållandet öfverensstämmande, är för mig ganska svårfattligt. Med anledning häraf föreställer jag mig, att lagstiftningen borde härutinnan komma det allmänna till hjälp och bestämma, att till löner, arfvoden, hyror och öfriga omkostnader finge användas blott vissa procent af bruttoinkomsten, möjligen olika i den mån de lokala förhållandena i orterna kunna betinga större eller mindre utgifter för nämnda ändamål, och att revisorerna blefve befogade att derom anställa granskning och afgifva yttranden.

Med anledning af hvad ofvan blifvit anfördt tillåter jag mig vördsamant antingen

förnya min redan gjorda hemställan om den fördelning, hvilken återfinnes i min här ofvan åberopade motion, n:o 151 till 1889 års Riksdag,

eller hemställa

det bevillningsutskottet behagade föreslå annan, enligt ärendets natur rationellare fördelning af de medel, hvarom 22 § i kongl. förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller distillerade spirituösa drycker den 29 maj 1885 handlar,

samt formulera tillägg till ifrågavarande kongl. förordning, att högst 25 % af bruttoinkomsten må beräknas som ersättning för löner, arfvoden, hyror och öfriga omkostnader.

Stockholm den 27 januari 1890.

J. Eklund.

N:o 131.

Af herr F. G. Björck, om ändrad lydelse af § 14 riksdagsordningen.

Åstundan, för att ej säga den obetvingliga nödvändigheten af en utsträckning i den politiska rösträtten träder allt tydligare i dagen. Ett rop om rättvisa häri höres från orepresenterade i alla landsändar.

Några vidlyftiga ordanden i denna sak äro ej längre nödvändiga, då i de många motioner, som riksdag från riksdag blifvit väckta för denna frågas lyckliga lösning, redan allt för många talande förhållanden blifvit påpekade och framhållna af många sakförståndiga och rättänkande män, för att ej förundran och missnöje skolat uppstå öfver att ännu intet resultat blifvit uppnådt.

Såsom folkets man tvekar jag ej att för tredje gången väcka förslag härom. Jag anhåller alltså,

att Riksdagen måtte antaga att hvila till grundlagsenlig behandling följande förändrade lydelse af 14 § riksdagsordningen: